RASPOETIN

RUSSISCHE ONTHULLINGEN door Herman Theodor von Zancka. Geautoriseerde vertaling van Mevrouw D. Logeman—Van der Willigen

(Vervolg.)

Er zeker zet Raspoetin bisschoppen af, hij slaagt er zelfs af en toe in om ministers te doen vallen, maar daar staat tegenover dat die ministers toch wel gevallen zouden zijn, als ongeschikt en inhalig zooals zooveel anderen die aan het hoofd staan van de door en door verrotte Russische bureaucratie, die door protectie opgeklommen zijn, zoo niet op een andere, nog onwaardiger wijze.

En Grigori Jefimytj heeft bovendien nooit zijn macht misbruikt voor wreedheden. Hij heeft geen onschuldigen naar Siberië gezonden,—tenminste niet noemenswaard, — en hij heeft niet als andere Russische ambtenaren het wel van het vaderland voor geld verkocht. Daar heeft hij natuurlijk ook geen gelegenheid voor gehad, daar hij geen staatsmiddelen te beheeren heeft en niets voor den staat te koopen heeft.

Daartegenover staat dat hij dikwijls zijn invloed uitgeoefend heeft om lieden te protegeeren, waar hij om de een of andere reden belang bij had. Hij is er door gevleid als men zijn hulp zoekt, en als hij de persoon in kwestie bekeeren mag zooveel hij wil, dan helpt hij hem in den regel ook.

Natuurlijk heeft hij op deze wijze een menigte nullen, ongeschikten en misschien wel schurken winstgevende baantjes bezorgd in dienst van den staat, maar aan den anderen kant zijn zijn protégés niet slechter dan anderen.

Ik ben daarom volstrekt niet zeker dat zijn invloed alleen een invloed ten kwade was en evenmin zeker dat die slechter was dan van eenigen minister. Hij heeft voor den vrede gewerkt, dat is waar, en waar het gewichtige politieke zaken betrof, moeten wij erkennen dat men zijn streven dikwijls de uitdrukking vond van een gezond en goed verstand.

Hiermede wil ik natuurlijk volstrekt niet beweren dat hij een wenschelijke verschijning is in een staat. Maar in een rijk als Rusland is hij niet slechter dan vele anderen, die zich met staatszaken bezig houden, en hij heeft, zooals wij aantoonden, de groote verdienste, die niet veel Russische staatslieden hebben, dat hij niet wreed en onrechtvaardig is.

Het zou natuurlijk zeer ongelukkig zijn, indien het waar is, wat er algemeen beweerd wordt, dat hij er in geslaagd is om de oudste dochter van den czaar, de mooie prinses Tatjana, onder zijn invloed te krijgen. Ik geloof niet dat dit waar kan zijn. Zij en haar zuster Olga zijn altijd algemeen beschouwd als de verstandigste kinderen van het keizerlijke echtpaar, en onder die omstandigheden is het bijna onmogelijk dat zij, die een moderne opvoeding genoten heeft, zich niet met afkeer van den vuilen monnik uit Prokrovskoje afgewend zou hebben.

Het is natuurlijk zeer opvallend dat de grootvorstin Tatjana niet getrouwd is voor den oorlog, daar voor haar de markt toen niet zoo beperkt was als die nu is door de politieke tegenstellingen.

Verscheidene malen zijn er geruchten geweest over een aanstaand huwelijk tusschen de oudste dochter van den czaar van Rusland en verschillende prinsen van het een of andere hof. De grootvorstin heeft met haar vader aan verscheidene Europeesche hoven bezoeken afgelegd, het laatst aan het Roemeensche. Zelfs tot aan het Grieksche hof hebben de bezoeken zich uitgestrekt, natuurlijk vanwege de eenheid in godsdienst.

Maar deze plannen zijn altijd in de war geloopen. Er kwam altijd iets tusschen. Twee hoven brengen geen prins en een prinses bij elkaar zonder dat er een bedoeling bij is. Van het Roemeensche hof scheidde men, niettegenstaande alles wat er verteld wordt, in oneenigheid, of tenminste met ontstemdheid.

Het is moeilijk te zeggen wat de oorzaak hiervan zijn kan. Men beweert dat er iets aan de persoon der grootvorstin hapert, waardoor zelfs de gewichtigste politieke redenen er een prins niet toe bewegen kunnen om zijn lot aan het hare te verbinden. En het is toch zeer zonderling, dat de tegenwoordige Roemeensche troonopvolger, niet met beide handen een zóó schitterende partij als de oudste dochter van den czaar heeft aangegrepen, vooral daar zij onmetelijk rijk is en het koninklijke Roemeensche hof sinds lang in treurigen financieelen staat verkeert.

Maar het is ook mogelijk dat de grootvorstin geen opgedrongen huwelijk wenscht te doen, en wij moeten erkennen dat de Hohenzollerns in Boekarest niet tot de beste kinderen Gods hooren.

De czarewitj is, als alle teekenen tenminste niet bedriegen, reeds bezield met een overmoed die tot den zoogenaamden Keizer-waanzin leiden kan. Hoewel hij niet meer dan een kind is, eischte hij in het bewustzijn van zijn waardigheid, een kruipende beleefdheid van zijn vaders ministers, en hij commandeert ongeneerd en bits hoogere officieren, adjudanten en anderen.

Af en toe is de czaar genoodzaakt om hem terecht te wijzen, maar hij doet het met dat soort trots, wat alleen de slechte neigingen van den jongen nog aanwakkert.

Wat de czaar zelf betreft, hij is zeker wel de raadselachtigste monarch uit Europa. Er zijn menschen die hem een zwakken wankelmoedigen onbegaafden nul vinden, die met de handen in den zak al het kwaad aanziet dat er in zijn naam begaan wordt en waaronder zijn volk moet lijden.

Aan den anderen kant beweren wel-onderrichte personen dat hij een koelbloedige, wreede natuur heeft, die bewust al de misdaden der reactie en der zwarte benden bevordert en ondersteunt, al de provocaties en attentaten, de jodenvervolgingen enz.

Men heeft gewezen op de koelbloedigheid die hij altijd getoond heeft bij de ongelukken van zijn onderdanen, bijv. bij het groote kroningsongeluk, toen hij niet naar de ontelbare dooden vroeg, of bij het bericht van den slag bij Tsushima toen de erbarmelijke ondergang der Russische vloot en de dood van zijn onderdanen hem geen enkele klacht deed uiten.

Natuurlijk is de czaar als alle laffe naturen wreed, als het zijn eigen huid betreft. Iemand, die hem eens gezien heeft, zal zich altijd den rusteloozen, dwalenden blik herinneren, die den heerscher over vele millioenen kenmerkt. Hij kijkt voortdurend om, alsof hij een vijand in den rug vreesde.

En hij heeft gelijk als hij dien vijand vreest.

Czaar Nicolaj Alexandrovitj was, toen hij zijn regeering begon, niet de man, die hij nu is. De omstandigheden hebben hem gedreven naar de plaats, die hij thans inneemt. Hij heeft geen voldoende kracht gehad om de omstandigheden meester te worden, en het is ook niet velen sterfelijken wezens gegeven om den loop der gebeurtenissen in zulk een reusachtig rijk hun wil op te dringen.

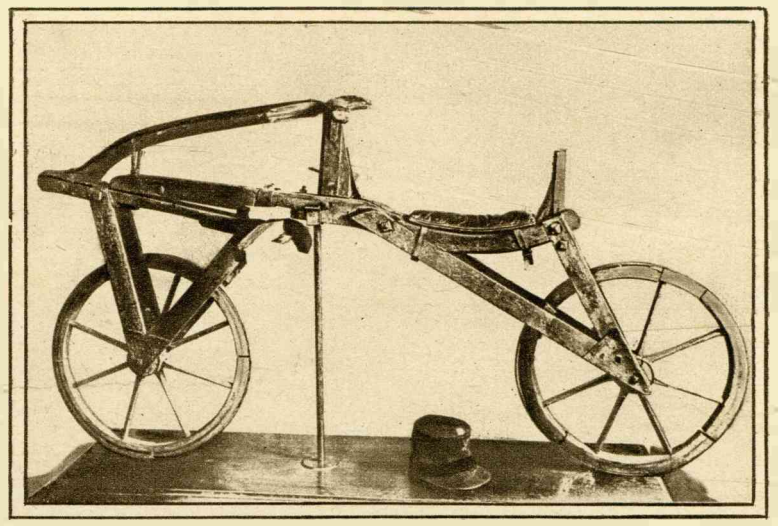

DE OUDSTE FIETS.

Naar aanleiding van het feit, dat het dit jaar 100 jaar is geleden, dat de fiets werd uitgevonden, geven wij hierboven een afbeelding van de allereerste fiets met het hoofddeksel van den uitvinder. Een en ander bevond zich in het museum te Karlsruhe.

Over het algemeen genomen is hij persoonlijk niet de drijvende kracht van al de misdaden, die de regeering in zijn naam begaat, tegen het Russische liberalisme. Of liever gezegd was hij die niet. Men is er langzamerhand in geslaagd om Nicolai Alexandrovitj zoo ver te brengen dat hij een heel gehoorzaam werktuig is in handen der geheime krachten, die zich naast de officieele regeering in de aangelegenheden van het rijk mengen.

Czaar Nicolaj weet dat zijn leven daarvan afhangt. De Ohrana, die ironisch genoeg de veiligheidspolitie genoemd wordt, doet wat zij wil. Het is nu wel een bekend feit dat het de Ohrana was, de politie zelf, die grootvorst Sergej vermoordde, Plehvee, Stolypin de raadspresident, om slechts eenige der meest bekende gevallen te noemen. De regeering erkende openlijk haar onmacht tegenover deze krachten.

En één ding is zeker: de Ohrana zou niet terugdeinzen voor een attentaat op de persoon van den vorst zelf.

De Keizer weet dit zeer goed. Meer dan eens heeft hij schriftelijke waarschuwingen in zijn meest private vertrekken gevonden, waar niemand anders dan de meest vertrouwde personen toegang hebben. Hij is ingesloten, hij kan de val niet ontkomen.

En hij voegt zich.

De leidende krachten der Ohrana deinzen voor niets terug. Het zou maar een kleine moeite voor haar zijn om den een of anderen verdwaalden anarchist te krijgen om de bom te gooien. De Ohrana zou hem er de gelegenheid maar voor moeten geven. En wie kan dat gemakkelijker dan de politie?

In de volgende hoofdstukken zal ik eenige bewijzen leveren van alles wat de zoogenaamde veiligheidspolitie zich veroorloven kan.

ZESDE HOOFDSTUK.

Toen de tegenwoordige Czaar, Nikolaj Alexandrovitj nog czarewitj was en den rijpen leeftijd nog niet bereikt had, — hij was maar juist meerderjarig, — maakte hij een reis om de wereld. Deze reis had zeer vroeg bijna een treurig einde genomen, want in Japan werd er een attentaat op hem gepleegd, dat hem het leven had kunnen kosten, maar hem toen niet anders dan een ernstige wond bezorgde.

Nikolaj Alexandrovitj reisde in gezelschap van zijn broeder, grootvorst Georg, — dezelfde die later onder mystische en nooit opgehelderde omstandigheden eenzaam op een straatweg gestorven is ergens in den Kaukasus —, diens naamgenoot, een prins Georg van Griekenland en eenige officieren, die hij had leeren kennen als jong officier bij het garde-huzaren regiment.

Grootvorst Georg was een stil en bescheiden jonkman, die nooit een zeer sterke gezondheid heeft gehad en nooit iets gaf om de genoegens die een jongen vorst in de verschillende steden der wereld worden aangeboden.

Prins Georg van Griekenland daarentegen was altijd een wildebras geweest, tenminste in zijn jonge jaren, en hij wist langzamerhand zijn bloedverwant uit het barbaarsche Rusland over te halen om het nachtleven van Parijs en andere groote steden eens wat nader te leeren kennen. De czaar was tamelijk verbaasd over wat hij te zien kreeg. Hij was door zijn strenge en pedante moeder en zijn somberen, bekrompen vader zoo goed als achter slot en grendel gehouden, en toen hij eindelijk los kwam, begon hij ten slotte te begrijpen dat de troonopvolger van een onmetelijk wereldrijk per slot een zeer benijdenswaardige positie inneemt, tenminste vóór hij heel de zware verantwoording op zijn schouders heeft genomen.

Toen de czaar in Japan kwam, werd hij natuurlijk officieel als czarewitj ontvangen, en werd hij door allerlei vervelende recepties gehuldigd.

Een van zijn reisgezellen, vorst Kotsjubej, de kapitein, en prins Georg van Griekenland deelden mede dat Nikolaj Alexandrovitj den wensch te kennen had gegeven (wat niet waar was) om de eventueele bezienswaardigheden eens te zien, die Tokio aanbood achter de officieele façade.

Vladimir Alexandrovitj Jakimoff, wiens broeder tot het personeel behoorde dat over de veiligheid van den czarewitj moest waken — er was een heele schare ervaren politie-agenten mee op reis, — heeft mij verteld wat daar het gevolg van was.

De wensch van den czarewitj wekte niet weinig bekommernis in Tokio. De eerste minister werd geraadpleegd en de chef van de geheime politie geroepen. Deze heette baron Hayonari, en hij vroeg met een Oosterschen glimlach het gevolg van den czarewitj wat Zijn Keizerlijke Hoogheid wenschte te zien.

Na een korte beraadslaging werd er afgesproken dat een kleine, uitgelezen schare van zes personen 's avonds om zeven uur de deur uit zou gaan. En wel de czaar, prins Georg, vorst Kotsjubej, baron Hayonari, en een Japansche en een Russische agent van politie. Wat er verder op dien avond gebeurde is het vertellen wel waard, daar het zeker een belangrijke rol gespeeld heeft in het leven van Nikolaj Alexandrovitj.

Het kleine gezelschap bezocht verschillende theelocalen en onderweg vertelde baron Hayonari toevallig dat 'n huis dat men passeerde, door Boeddhistische lama's bewoond werd. „Dat zijn merkwaardige menschen," zeide hij. „Zij kunnen wedijveren met de wijste Chineesche geleerden en men zegt algemeen dat zij een kennis bezitten die oningewijden bovennatuurlijk voorkomt."

Dit interesseerde den czaar en hij vroeg wat voor soort kennis dat was.

„Een geheime wijsheid, die sinds vele duizenden jaren van vader op zoon overgaat. In hun klooster, heel diep in Thibet, is men sinds eeuwen en eeuwen bezig om de geheimen der natuur te weten te komen. Als geneesmeesters hebben deze menschen huns gelijken niet, zij kunnen een ziekte ontdekken zonder dat zij den patiënt behoeven aan te raken.

Er wordt bovendien gezegd dat zij de toekomst voorspellen."

Toen de Japansche politieagent dit zeide, steeg de belangstelling van den czaar in hooge mate. Hij stond er op om deze lieden eens te zien en met hen te praten.

Baron Hayonari aarzelde, maar kon den wensch natuurlijk niet tegenspreken. Hij ging naar binnen, terwijl hij de anderen verzocht om te wachten, maar kwam weldra terug met het verzoek om binnen te komen.

„Het is alleen maar jammer," zeide hij, „dat de heeren niet zullen kunnen gelooven dat ik niet alles hen aangaande heb medegedeeld. Maar ik verzeker u op mijn woord, dat ik het niet gedaan heb. Misschien zullen we iets interessants te hooren krijgen, maar ik garandeer niets. Op uw eigen risico, mijne heeren!"

Het gezelschap werd ontvangen door een man van middelbaren leeftijd met kalme, vaste trekken, zonder iets wat op een masker van Oostersche geheimzinnigheid gelijkt; hij vroeg wat de heeren wenschten.

Zij wilden de toekomst weten.

De lama antwoordde:

„Het is gelukkiger om de toekomst niet te weten. Menigeen zou zich van het leven benemen, indien hij wist wat hem wachtte."

(Wordt vervolgd)